

Dweilen met de kraan dicht

Het zijn de oplossingen die de grootste problemen veroorzaken, tijd is geen geld en voor wat hoort niks. Dweilen nieuwe stijl.

Door Caroline en Marc Siepman

We hebben een nieuwe cursus ontwikkeld over systeemdenken. In april gaven we de eendaagse try-out van 'Dweilen met de kraan dicht', eind april gaven we hem als tweedaagse in Amsterdam, in juni in Deventer en in oktober bij Omslag in Eindhoven.

Onze 'westerse' cultuur is momenteel vooral bezig met symptoombestrijding. Vervolgens zijn we verbaasd dat het probleem niet opgelost is. We krijgen er zelfs alleen maar meer problemen bij, wat ertoe leidt dat we meer van hetzelfde gaan doen, maar dan harder, sneller of 'beter'. Intussen groeien de problemen ons boven het hoofd. De grootste veroorzakers van problemen zijn dan ook ... oplossingen!

Samen zijn

Soms heb je het gevoel dat je heel dicht bij de oplossing zit, maar juist op dat moment wordt de wereld spontaan onnoemelijk veel complexer. Is het wel mogelijk om de wereld nog te begrijpen? En willen we dat eigenlijk wel? Kunnen we de wereld nog redden? Nee, we kunnen de wereld niet redden. Niet als individu. Ook niet als organisatie of bedrijf. Alleen als organisch samenwerkende, ongestuurde samenleving kunnen we de wereld leefbaar houden. We moeten dan wel onze ego's loslaten en onszelf als onderdeel van het geheel zien. We zijn niet gebouwd om te concurreren, maar om samen te werken. We hebben het dus wel in ons, maar we zullen moeten veranderen – en dat is moeilijk.

Alleen in een wereld waarin iedereen zichzelf kan zijn is echte, diepe samenwerking mogelijk. Waarom vinden we het zo moeilijk om anderen – en onszelf – helemaal vrij te laten? Waarom geven we anderen – en onszelf – dat vertrouwen niet? De illusie dat we de controle hebben over processen viert hoogtij. Maar dat is niet de enige illusie.

Illusies te kust en te keur

Als je de sciencefictionfilm 'The Matrix' hebt gezien, zul je vast wel eens het gevoel hebben gehad dat je de illusie ontvlucht bent en je geheel bewust van hoe de wereld werkelijk in elkaar steekt. Toch valt bijna iedereen ten prooi aan de zorgvuldig opgebouwde illusies waaruit onze samenleving bestaat. Zo zijn we bijvoorbeeld gehersenspoeld met het idee dat tijd geld is. Toch kun je die illusie heel makkelijk doorprikken: als een uur van jouw leven in geld uit te drukken is, kun je ook je hele leven in geld uitdrukken. Als de euro minder waard wordt, wordt jouw leven

dan ook minder waard? Ja, in deze economie wel. We zien het overal: het ene leven is meer waard dan het andere, of het nou om mensen gaat of om planten of om dieren. Maar iedereen kan met een beetje nadenken de absurditeit ervan inzien. Zo zijn er nog vele illusies die we moeten doorprikken om echt vrij te zijn.

Voor wat hoort niks

We zijn opgegroeid met het adagium 'Voor wat hoort wat'. 'Voor wat hoort niks' staat haaks op wat wij als westerse mens ten diepste geloven. Als je inziet dat tijd geen geld is, maar je leven, dan verandert je tijdsbeleving. Waarom zou je gehaast leven? Dat is net zoiets als sneller gaan breien om klaar te zijn voordat de wol op is. In plaats van onze tijd om te zetten in geld om er vervolgens spullen mee te kopen die we niet nodig hebben, kunnen we ook onze tijd gebruiken om te doen waar we gelukkig van worden. En ook als je volkomen mensenschuw bent is verbinding met je omgeving – mens en natuur – cruciaal voor je welzijn. Met geld maken we overal een transactie van: we geven niet meer, we verkopen alles wat er maar te verkopen valt. Zelfs onze tijd op Aarde. Tijd die we nodig hebben om ons verbonden te kunnen voelen met alles en iedereen om ons heen.

Vertrouwen op complexiteit

Dat nieuwe paradigma waar we steeds over horen, waarom is dat er nu nog steeds niet? We lijken te leven in een tijd van afgescheidenheid, maar ook dit is een illusie: we hebben elkaar nog steeds heel hard nodig. Ook de natuur hebben we nog steeds even hard nodig. Maar wij vinden de natuur maar ingewikkeld. We noemen alles wat niet op de plek staat waar wij het willen hebben 'onkruid' en gaan die planten bestrijden. We willen liever gazons en planten die blijven staan op de plek waar wij ze neerzetten en noemen dat tuinieren. Ditzelfde doen we met dieren, dan heet het 'dieren houden'. En zelfs bij mensen doen we het. Dan heet het 'ze een baan geven'. Maar het is allemaal gebaseerd op de illusie van controle. Wat als we zouden vertrouwen op de complexiteit die inherent is aan de natuur? Dan zijn we niet alleen verlost van de managers, we zouden zowaar een planeet aan onze kinderen na kunnen laten die woonbaar is. En niet alleen voor ons eigen nageslacht, maar dat van alle organismen die onze planeet rijk is.

Kijk op marcsiepman.nl voor meer informatie over deze en andere cursussen en lezingen. Ook de meenderij, een geldloze boerderij, is een initiatief van ons. Zie meenderij.nl voor meer informatie.

Cursus 'Dweilen' bij Omslag

Marc en Caroline Siepman geven de cursus 'Dweilen met de kraan dicht' op 7 en 8 oktober bij Omslag in Eindhoven, op beide dagen van 10.00 tot 16.00 uur. Om 13.00 uur is er een lunch op basis van pot luck. Aanmelden via marcsiepman.nl/dweilen-kraan-dicht